

Izveštaj o učešću potpredsjednika Vlade za vanjske i evropske poslove dr Filipa Ivanovića na 35. Ekonomskom forumu u Karpaču i radna posjeta Varšavi

Početkom septembra 2026. godine, na jugu Poljske, u Karpaču, održan je 35. Ekonomski forum, na kojem su, u ime Crne Gore, učestvovali potpredsjednik Vlade za vanjske i evropske poslove dr Filip Ivanović i ministarka javnih radova Majda Adžović. Forum je okupio predstavnike političke, poslovne i akademske zajednice iz više od šezdeset zemalja i predstavljao je značajnu priliku za predstavljanje spoljnopolitičkih i ekonomskih interesa Crne Gore, kako poljskim sagovornicima, tako i predstavnicima međunarodne zajednice.

Tokom otvaranja Foruma, potpredsjednik Ivanović učestvovao je na plenarnoj sesiji „Lideri sutrašnjice“, posvećenju liderstvu i izazovima budućnosti, zajedno sa Halom Brendsom, političkim autorom i komentatorom iz SAD, Vaclavom Klausom, bivšim predsjednikom Republike Češke, Krzysztofom Pavińskim, predsjednikom Upravnog odbora Grupe Maspeks, i Włodzimieżom Wlazlakom, predsjednikom Upravnog odbora Lidl Poljska. Panel je bio usmjeren na izazove upravljanja u budućnosti i različite perspektive političke, poslovne i akademske zajednice.

Jedna od centralnih tema bila je vještačka inteligencija i njen uticaj na buduće načine upravljanja i poslovanja. Predstavnici poslovne zajednice afirmativno su govorili o potrebi većeg korišćenja vještačke inteligencije u procesima rada, dok je predstavnik akademske zajednice ukazao na potrebu opreznijeg pristupa i na činjenicu da će biti potrebno određeno vrijeme da se sagledaju okolnosti u kojima će se budući lideri suočavati sa novim tehnologijama. U tom kontekstu ukazano je i na ubrzane promjene međunarodnih odnosa, od perioda Hladnog rata i bipolarnosti, preko multipolarosti, do nove globalne konkurencije u razvoju vještačke inteligencije. Govoreći o razvoju vještačke inteligencije iz perspektive upravljanja državom, potpredsjednik Ivanović ocijenio je da AI već mijenja život u svim društvenim sferama, uključujući politiku, ali da ništa ne može zamijeniti ljudsku interakciju. Naglasio je da je teško očekivati da će vještačka inteligencija vremenom postati „humanija od samih ljudi“, te da lične osobine ostaju važan segment liderstva. Istovremeno je ukazao na odgovornost Vlade da pravovremeno sagledava posljedice i mogućnosti koje donose nove tehnologije. U tom kontekstu predstavio je tromjesečni program obuke državnih službenika u oblasti vještačke inteligencije, kao i aktivnosti na razvoju digitalnih modela za povećanje efikasnosti državne uprave.

Potpredsjednik Ivanović je temu budućeg liderstva povezao i sa procesom proširenja Evropske unije, detaljno informišući učesnike o aktuelnim nastojanjima Crne Gore da u što skorijem roku postane naredna punopravna članica EU. Kao važan element budućeg razvoja Crne Gore istakao je potrebu zadržavanja mladih i povratka intelektualaca, uz stvaranje uslova za njihovu dalju profesionalnu afirmaciju, istraživanje i razvoj u zemlji.

U diskusiji o budućem političkom liderstvu i odnosu prema EU, bivši predsjednik Češke Vaclav Klaus iznio je stavove o potrebi snažnijih nacionalnih politika i kritički se osvrnuo na stepen centralizacije Evropske unije. Istovremeno je izrazio snažnu podršku zemljama Zapadnog Balkana u njihovim nastojanjima da postanu članice EU, uz ocjenu da bi veći broj država članica mogao doprinijeti slabijoj centralizaciji odlučivanja u Briselu. Crnoj Gori je poželio uspjeh u njenim evropskim nastojanjima. Odgovarajući na pitanje o mogućnosti da različite političke pozicije budu dio budućeg evropskog političkog prostora, Ivanović je naglasio značaj sposobnosti razumijevanja različitih pozicija i uvjerenja, kao i njihovog racionalnog sagledavanja i povezivanja, što predstavlja osnov za dobru komunikaciju i pronalaženje odgovarajućih rješenja.

Tokom učešća na Ekonomskom forumu potpredsjednik Vlade dao je intervju za Euronews, u kojem je detaljno predstavio napredak Crne Gore u procesu evropske integracije, ostvarene rezultate i očekivanja u periodu do zatvaranja pregovaračkih poglavlja i nakon toga. Ukazao je na značaj trenutka u kojem se Crna Gora nalazi, nakon perioda „zamora proširenjem“ sa jedne strane i „zamora prostorija za čekanje“ sa druge, naglašavajući potrebu da se proces članstva okonča u što kraćem roku. U odnosu na podršku crnogorskog društva evropskim integracijama, Ivanović je naveo da je podrška članstvu u EU stabilno visoka i da se, u zavisnosti od okolnosti, kreće između 75 i 85 odsto. Objasnio je da pozitivne poruke i ispunjavanje obećanja i od strane EU i od strane Vlade utiču na rast podrške, dok kašnjenja i negativne poruke mogu dovesti do njenog pada. Govoreći o odnosima u regionu, posebno je istakao konstruktivan pristup Crne Gore i dobrosusjedske odnose kao jedan od osnovnih stubova njene vanjske politike. U tom kontekstu ukazao je na značaj bilateralnog dijaloga sa Hrvatskom i rješavanja otvorenih pitanja u neposrednoj komunikaciji. Crnu Goru je predstavio kao zagovornika i podržavaoca članstva zemalja Zapadnog Balkana u EU, uz ocjenu da Zapadni Balkan treba posmatrati kao dio, a ne „zadnje dvorište“ Evropske unije. Potvrdio je i podršku Crne Gore evropskom putu Ukrajine i Moldavije, podsjećajući na potpisane memorandume o saradnji u oblasti evropske integracije sa obje zemlje.

Susret sa potpredsjednikom Vlade i ministrom odbrane Vladislavom Kosiniakom-Kamišom bio je posvećen evropskoj integraciji Crne Gore, bilateralnim odnosima, regionalnoj bezbjednosti i očekivanim hibridnim izazovima. Poljski sagovornik je zahvalio Crnoj Gori na aktivnom članstvu u NATO-u, ocijenivši ga prirodnim prethodnicom članstvu u EU, te naglasio da je Crna Gora spremna za članstvo i da Poljska u potpunosti podržava njen evropski put. Istakao je i tradicionalno dobre odnose dvije zemlje i pozitivnu percepciju Crne Gore u Poljskoj.

Potpredsjednik Ivanović je detaljno informisao o napretku i vremenskim okvirima evropske integracije, potvrdio privrženost Crne Gore ciljevima NATO-a i ocijenio da će članstvo Crne Gore u EU dodatno osnažiti već tradicionalno dobre bilateralne odnose sa Poljskom. Kamiš je ocijenio

da su crnogorske aspiracije i očekivanja realni i izrazio uvjerenje da će poljski Sejm, kada za to dođe vrijeme, bez oklijevanja pristupiti ratifikaciji Ugovora o pristupanju.

Tokom susreta sa potpredsjednikom Vlade i ministrom za digitalna pitanja Kšištofom Gavkovskim razgovarano je o procesu pristupanja Crne Gore EU, sa posebnim naglaskom na jačanje digitalnih sposobnosti državne uprave i sajber bezbjednost. Potpredsjednik Ivanović je predstavio aktivnosti Regionalnog centra za sajber bezbjednost WB3C i pozvao Poljsku da se aktivnije uključi u projekte ove institucije. Poljski sagovornik je naglasio da sajber bezbjednost za Poljsku predstavlja jednu od ključnih tema, imajući u vidu njenu izloženost sajber napadima i druge bezbjednosne izazove. Izrazio je spremnost da sa Crnom Gorom podijeli iskustva u oblasti sajber bezbjednosti i digitalizacije javne uprave i predložio da dvije strane sačine listu prioriteta kako bi se definisali konkretni pravci buduće saradnje. Izražena je i ideja da se saradnja formalizuje memorandumom koji bi mogao biti potpisan tokom njegove planirane posjete Podgorici u martu naredne godine.

U tom kontekstu predloženo je povezivanje sa novoformiranim poljskim Centrom za sajber bezbjednost NASK, dok je Ivanović ukazao da bi do posjete Gavkovskog Podgorici nadležne crnogorske institucije, uključujući Ministarstvo javne uprave, WB3C i Agenciju za sajber bezbjednost, trebalo da pripreme konkretne pravce saradnje. Razgovarano je i o mogućnostima povezivanja IT kompanija, kao i o digitalizaciji zdravstvenih usluga, gdje su komunikaciju već uspostavila dva ministarstva zdravlja.

Tokom susreta potpredsjednika Vlade Crne Gore dr Filipa Ivanovića sa Pavelom Kovalom, predsjedavajućim Odbora za međunarodne odnose Parlamenta Republike Poljske i Savjeta za pitanja Ukrajine, razmijenjena su mišljenja o procesu evropske integracije Crne Gore, situaciji u Ukrajini i odnosima EU, Rusije i SAD. Koval je izrazio snažnu podršku politici proširenja EU, ocjenjujući da ona predstavlja potvrdu snage Evropske unije u odnosu na ruske pokušaje njenog slabljenja. Ivanović je ukazao na značaj dinamiziranja pregovaračkog procesa, efikasnog rada na Ugovoru o pristupanju i snažnije podrške Poljske članstvu Crne Gore u EU, uključujući zagovaranje crnogorskih interesa kod ostalih država članica. Koval je potvrdio podršku Poljske evropskom putu Crne Gore i iskazao spremnost da se angažuje na jačanju podrške njenom članstvu u EU među ostalim državama članicama.

U okviru radne posjete Varšavi, 11. septembra 2026. godine, u prostorijama Ambasade Crne Gore održan je i brifing potpredsjednika Ivanovića sa ambasadorima i otpravnicima poslova država članica EU i zemalja regiona akreditovanim u Poljskoj, kao i predstavnicima relevantnih „think tank“ organizacija. Događaj je organizovan u saradnji Ambasade Crne Gore i Ambasade Republike Italije.

Zaključak i ocjena:

U okviru posjete realizovan je sadržajan politički i diplomatski program, koji je obuhvatio učešće na 35. Ekonomskom forumu u Karpachu, bilateralne susrete sa najvišim poljskim zvaničnicima, razgovore o evropskoj integraciji, regionalnoj i međunarodnoj bezbjednosti, hibridnim prijetnjama, digitalizaciji i sajber bezbjednosti, kao i predstavljanje crnogorskih stavova diplomatskom koru i relevantnoj think-tank zajednici u Varšavi.

Posebno značajnim ocjenjujemo potvrđivanje snažne i nedvosmislene podrške Poljske članstvu Crne Gore u EU, uključujući spremnost da se ta podrška, kada proces dođe u završnu fazu, pretoči i u aktivnosti prema drugim državama članicama. Od značaja su i konkretne inicijative za unapređenje bilateralne saradnje u oblastima digitalizacije, sajber bezbjednosti i odbrane, kao i spremnost poljske strane da sa Crnom Gorom podijeli iskustva u suočavanju sa hibridnim prijetnjama. Dodatnu vrijednost predstavljao je brifing u Ambasadi Crne Gore, koji je omogućio direktnu komunikaciju sa diplomatskim korom i predstavnicima relevantnih think-tank organizacija o rezultatima i završnoj fazi evropskog procesa. Ocjena učesnika bila je pozitivna, uz prepoznavanje ovakvog formata kao korisnog načina predstavljanja rezultata i prioriteta država kandidata.

Cjelokupan program može se ocijeniti kao opravdan i sadržajno usmjeren na ključne spoljnostopolitičke prioritete Crne Gore, prije svega okončanje pregovaračkog procesa i članstvo u EU, jačanje bilateralne podrške Poljske, unapređenje regionalne saradnje i bezbjednosti, te pozicioniranje Crne Gore kao pouzdanog i konstruktivnog partnera u evropskom i širem međunarodnom kontekstu.